

**RADA MIEJSKA
w MIŁOMŁYNI**

**Uchwała Nr VI/45/2019
Rady Miejskiej w Miłomłynie
z dnia 20 lutego 2019 r.**

**w sprawie przyjęcia Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych
na lata 2019-2023.**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2018 r. poz. 994, 1000, 1349 i 1432), oraz art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1508 i 1693) **Rada Miejska w Miłomłynie uchwala, co następuje:**

§ 1.

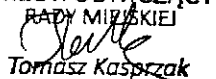
Przyjmuje się Gminną Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2019-2023 w brzmieniu stanowiącym załącznik Nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Miłomłyn.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

**PRZEWODNICZĄCY
RADY MIEJSKIEJ**

Tomasz Kasprzak

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2019 - 2023

SPIS TREŚCI

Wstęp	2
I. Podstawy prawne	4
II. Charakterystyka Gminy Miłomłyn	10
III. Diagnoza problemów społecznych	11
1. Demografia	11
2. Pomoc społeczna	12
2.1. Zasiłki z pomocy społecznej	13
2.2. Świadczenia rodzinne	18
2.3. Wspieranie rodzin	24
3. Bezrobocie	24
4. Uzależnienia	25
5. Niepełnosprawność	26
6. Sytuacja osób starszych	28
7. Edukacja	29
IV. Analiza SWOT	31
V. Adresaci strategii	33
VI. Cel główny strategii	34
VII. Cele strategiczne	34
VIII. Źródła finansowania działań przewidzianych do realizacji w ramach strategii	36
IX. Monitoring i ewaluacja	37

Wstęp.

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2019 – 2023 jest wieloletnim dokumentem programowym, który ma ogromne znaczenie dla bezpieczeństwa społecznego mieszkańców Gminy Miłomłyn, a w szczególności grup zagrożonych wykluczeniem społecznym. Przyjęcie przez samorząd Gminy Miłomłyn Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych ma istotne znaczenie dla realizacji lokalnej polityki społecznej. Strategia rozwiązywania problemów społecznych zorientowana jest na rozszerzenie i pogłębienie form pracy socjalnej, współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi zajmującymi się pomocą społeczną w gminie oraz instytucjami działającymi w szerszym obszarze polityki społecznej między innymi takimi jak: edukacja, polityka zdrowotna, bezpieczeństwo publiczne, pomoc niepełnosprawnym, zapobieganie wykluczeniu społecznemu, polityka równego statusu kobiet i mężczyzn. Działania będą kierowane głównie do środowisk, które pozostają na marginesie życia społecznego, osób wykluczonych społecznie lub zagrożonych tym zjawiskiem. Zjawiska ubóstwa rodzin, związane z bezrobociem, problemy egzystencji osób samotnych, starszych i niepełnosprawnych, niedostatek materialny rodzin, w tym wielodzietnych, uzależnienia i przemoc w rodzinie to trudne problemy społeczne, które stoją do rozwiązania przed władzami samorządowymi oraz instytucjami pomocy społecznej na poziomie lokalnym. Od skuteczności ich rozwiązywania zależy funkcjonowanie wspólnoty samorządowej, jaka stanowi Gmina. Systemowe podejście do rozwiązywania problemów rodziny powoduje, że dysfunkcje mające w niej miejsce nie są traktowane jako izolowane zjawiska dotyczące pojedynczych osób. Stąd, pomimo wielu różnych form pomocy skierowanych bezpośrednio na jednostkę, podejmuje się także prace z całą rodziną, gdyż zmiany w jej funkcjonowaniu stanowią szansę na to, że następne pokolenie nie stanie się świadczeniobiorcami pomocy społecznej. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2019 – 2023 jest dokumentem wyznaczającym główne kierunki działań mających na celu zapewnienie mieszkańcom Gminy Miłomłyn odpowiedniego poziomu życia i zabezpieczenia ich podstawowych potrzeb. Działania te będą kierowane głównie ku środowiskom, które pozostają na marginesie życia społecznego, wykluczonych społecznie lub zagrożonych tym zjawiskiem. Diagnoza problemów społecznych została sporządzona przez Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Miłomłynie, we współpracy z następującymi instytucjami przy wykorzystaniu własnych materiałów sprawozdawczych, analiz, doświadczenia, wiedzy i kompetencji z zakresu polityki społecznej:

1. Urząd Miasta i Gminy Miłomłyn,
2. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
3. Posterunek Policji w Miłomłynie,

4. Placówki oświatowe,
5. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ostródzie,
6. Powiatowy Urząd Pracy w Ostródzie,

Koordynatorem Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Miłomłynie. Zapisy zawarte w Strategii będą realizowane w zależności od posiadanych przez Samorząd środków, jak i środków pozyskanych ze źródeł zewnętrznych.

I. Podstawy prawne

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Obowiązek jej opracowania wynika z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1508 i 1693). Przewiduje on w ramach zadań własnych gminy „opracowanie i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”. Inne akty prawne, które mają wpływ na treść i kształt niniejszej Strategii to:

- 1) ustawa z 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym,
- 2) ustawa z 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, która określa warunki prawne i organizację systemu pomocy społecznej, w tym zadania w zakresie pomocy społecznej;
  - rodzaje świadczeń z pomocy społecznej oraz zasady i tryb ich udzielania;
  - organizację pomocy społecznej;
  - zasady i tryb postępowania kontrolnego w zakresie pomocy społecznej.
- 3) ustawa z 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi: rozwiązywanie problemów alkoholowych zakłada, iż większość kompetencji i środków finansowych jest zlokalizowana na poziomie samorządów gmin, które na mocy ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi uzyskały kompetencje do rozwiązywania problemów alkoholowych w społecznościach lokalnych. Ustawodawca w art. 4 ust. 1 stanowi: „prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracja społeczna osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań gminy”, które są realizowane w oparciu o opracowany co roku gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.
- 4) ustawa z 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, która określa:
  - zasady i formy wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych;
  - zasady i formy sprawowania pieczy zastępczej oraz pomocy w usamodzielnianiu jej pełnoletnich wychowanków;
  - zadania administracji publicznej w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej;
  - zasady finansowania wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej;

- zadania w zakresie postępowania adopcyjnego.

5) Ustawa z 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych: ustawa określa warunki nabywania prawa do świadczeń rodzinnych oraz zasady ustalania, przyznawania i wypłacania tych świadczeń. Świadczeniami rodzinnymi są:

- zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego;
- świadczenia opiekuńcze: zasiłek pielęgnacyjny, specjalny zasiłek opiekuńczy oraz świadczenie pielęgnacyjne;
- jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka;
- świadczenie rodzicielskie.

5) Ustawa z 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie: dokument ten m.in. definiuje zjawisko przemocy w rodzinie, określa formy pomocy ofiarom przemocy w rodzinie, a także zadania nałożone na organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz wprowadza możliwość podjęcia wobec sprawców przemocy działań interwencyjnych i korekcyjno – edukacyjnych. Zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie zadania w tym zakresie mają być realizowane na podstawie przepisów ustawy o pomocy społecznej oraz ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi.

6) Ustawa z 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii: przeciwdziałanie narkomanii realizowane jest przez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, gospodarczej, zdrowotnej. Obejmuje i wskazuje szerokie spektrum działalności państwa. Tym samym regulowane jest poprzez normy prawa administracyjnego, finansowego, gospodarczego oraz karnego.

7) Ustawa z 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy: ustawa określa zadania państwa w zakresie promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej.

8) Ustawa z 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym: ustawa określa zasady zatrudnienia socjalnego i stwarza szanse na powrót do społeczeństwa osobom, które z różnych powodów znalazły się na marginesie życia społecznego.

9) Ustawa z 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych: ustawa dotyczy osób, których niepełnosprawność została potwierdzona orzeczeniem.

10) Ustawa z 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych: ustawa reguluje zasady i tryb przyznawania, ustalania wysokości i wypłacania dodatków mieszkaniowych oraz właściwość organów w tych sprawach.

11) Ustawa z 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie: ustawa reguluje zasady:

- prowadzenia działalności pożytku publicznego przez organizacje pozarządowe w sferze zadań publicznych, współpracy organów administracji publicznej z organizacjami pozarządowymi oraz współpracy,
- uzyskiwania przez organizacje pozarządowe statusu organizacji pożytku publicznego oraz funkcjonowania organizacji pożytku publicznego;
- sprawowania nadzoru nad prowadzeniem działalności pożytku publicznego;

12) Ustawa z 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci: Ustawa określa warunki nabywania prawa do świadczenia wychowawczego oraz zasady przyznawania i wypłacania tego świadczenia.

13) Ustawa z 14 czerwca 1969 r. Kodeksu postępowania administracyjnego.

14) Ustawa z 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy.

15) Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. Ustawa określa:

- zasady pomocy państwa osobom uprawnionym do alimentów na podstawie tytułu wykonawczego, w przypadku bezskuteczności egzekucji;
- warunki nabywania prawa do świadczeń pieniężnych wypłacanych w przypadku bezskuteczności egzekucji alimentów, zwanych dalej „świadczeniami z funduszu alimentacyjnego”;
- zasady i tryb postępowania w sprawach przyznawania i wypłacania świadczeń z funduszu alimentacyjnego;
- zasady finansowania świadczeń z funduszu alimentacyjnego;
- działania podejmowane wobec dłużników alimentacyjnych.

16) Ustawa o ochronie zdrowia psychicznego: według ustawy ochronę zdrowia psychicznego zapewniają organy administracji rządowej i samorządowej oraz instytucje do tego powołane. Ustawa przewiduje, że w działaniach z zakresu ochrony zdrowia psychicznego mogą uczestniczyć stowarzyszenia i inne organizacje społeczne, fundacje, samorządy zawodowe, Kościoły i inne związki wyznaniowe oraz grupy samopomocy pacjentów i ich rodzin, a także inne osoby fizyczne i prawne.

Przedstawiona strategia, która stanowi załącznik nr 1 do uchwały, została opracowana przez zespół pracowników Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Miłomłynie. Głównym

celem przy opracowywaniu przedstawionego dokumentu była analiza i ocena zjawisk, które łączą się z zapotrzebowaniem na świadczenia pomocy społecznej, czyli takie ukształtowanie systemu pomocy społecznej na terenie miasta i gminy Miłomłyn, które w sposób właściwy i kompleksowy będzie zaspokajało oczekiwania społeczne. Podstawę opracowania strategii stanowiły materiały źródłowe powstałe i zgromadzone w wyniku prac. Diagnoza problemów społecznych występujących na terenie miasta i gminy została sporządzona w oparciu o dane będące w dyspozycji Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Miłomłynie, Powiatowego Urzędu Pracy w Ostródzie, Urzędu Miasta i Gminy w Miłomłynie oraz z instytucji i organizacji działających na rzecz społeczności lokalnej.

Strategia stanowi podstawę do podejmowania zintegrowanych działań rozwojowych w sferze polityki społecznej na terenie miasta i gminy Miłomłyn. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych ma stanowić podstawę do realizacji względnie trwałych wzorów interwencji społecznych podejmowanych w celu zmiany (poprawy) tych stanów rzeczy (zjawisk występujących w obrębie danej społeczności), które oceniane są negatywnie. Dokument obejmuje w szczególności działania publicznych instytucji i innych jednostek zajmujących się kwestiami społecznymi w celu poprawy warunków i zaspokojenia potrzeb osób i rodzin. Należy pamiętać, że Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Miłomłyn na lata 2019 – 2023 nie jest jedynym dokumentem w obszarze polityki społecznej, którego treść będzie dotyczyła mieszkańców. Analiza dokumentów programowych i strategicznych, które funkcjonują na poziomie europejskim, ogólnopolskim, wojewódzkim oraz powiatowym pozwala na skuteczniejsze programowanie działań na poziomie lokalnym.

DOKUMENTY EUROPEJSKIE I KRAJOWE:

Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu.

W ramach trzech priorytetów tematycznych strategii, której założeniem jest stworzenie większej liczby miejsc pracy i podniesienie standardu życia, przygotowano siedem projektów przewodnich:

- 1) „Unia innowacji”
- 2) „Młodzież w drodze”
- 3) „Europejska agenda cyfrowa”
- 4) „Europa efektywnie korzystająca z zasobów”
- 5) „Polityka przemysłowa w erze globalizacji”
- 6) „Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia”

7) „Europejski program walki z ubóstwem”.

Wieloletnie Ramy Finansowe na lata 2014-2020 (WRF).

Na wniosek Komisji Europejskiej objęto Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Europejski Fundusz Społeczny oraz Fundusz Spójności wspólnymi ramami strategicznymi (Wieloletnie Ramy Finansowe (WRF) na lata 2014-2020), które obejmują również Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejski Fundusz Morski i Rybacki. Na podstawie przyjętych założeń w okresie programowania 2014-2020 Europejski Fundusz Społeczny zapewni finansowanie działań strukturalnych na rzecz spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej w ramach czterech głównych obszarów inwestycji: zatrudnienia, edukacji, włączenia społecznego i usprawniania administracji publicznej. Natomiast Europejski Fundusz Dostosowania do Globalizacji posłuży do finansowania pomocy na rzecz pracowników zwolnionych w następstwie poważnej zmiany strukturalnej oraz łagodzenia skutków, jakie dla rolników pociągają nowe umowy handlowe.

Narodowa Strategia Integracji Społecznej (NSIS)

Narodowa Strategia Integracji Społecznej jest dokumentem, którego celem jest pomoc w procesie włączania się Polski w realizację drugiego z celów Strategii Lizbońskiej, stawiającego na modernizację europejskiego modelu socjalnego, inwestowanie w ludzi oraz zwalczanie wykluczenia społecznego. Działania w tym zakresie mają przyczynić się do:

- dostosowania edukacji i szkolenia do wymogów życia i pracy w społeczeństwie opartym na wiedzy,
- rozwijania aktywnej polityki zatrudnienia przyczyniającej się do tworzenia większej liczby lepszych miejsc pracy,
- modernizacji systemu ochrony socjalnej, w tym systemów emerytalnych i ochrony zdrowia, m.in. w celu zapewnienia ich finansowej stabilności oraz odpowiedniej koordynacji z celami polityki edukacyjnej i polityki zatrudnienia,
- wspierania integracji społecznej, aby uniknąć pojawienia się trwale zmarginalizowanej klasy ludzi niezdolnych do funkcjonowania w społeczeństwie opartym na wiedzy.

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 (PO WER).

W perspektywie finansowej 2014-2020 Europejski Fundusz Społeczny będzie współfinansował krajowy Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2014-2020 (PO WER), który został przyjęty uchwałą Rady Ministrów RP w dniu 8 stycznia 2014 roku. Program, który powstał w odpowiedzi na potrzeby reform w obszarach zatrudnienia, włączenia społecznego, edukacji, szkolnictwa wyższego, zdrowia i dobrego rządzenia, będzie wspierał innowacje społeczne

oraz współpracę ponadnarodową w wyżej wymienionych obszarach, a także wdrażanie w naszym kraju „Inicjatywy na rzecz zatrudnienia osób młodych”.

DOKUMENTY REGIONALNE I LOKALNE:

Strategia rozwoju społeczno – gospodarczego województwa warmińsko – mazurskiego do roku 2010: definiuje zasady wspierania i spojrzenia na rozwój województwa.

Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko – Mazurskiego na lata 2014 – 2020 jest jednym z instrumentów realizacji Strategii Rozwoju Województwa Warmińsko - Mazurskiego do roku 2020. Celem jest więc realizacja strategii na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu.

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Miłomłyn na lata 2014 – 2020: dokument określa najważniejsze działania, które należy zrealizować, aby poprawić warunki życia mieszkańców gminy Miłomłyn i zapewnić samej jednostce samorządowej oraz zamieszkującej ją społeczności trwały wzrost.

II. Charakterystyka Gminy Miłomłyn.

Gmina Miłomłyn leży w zachodniej części Powiatu Ostródzkiego i graniczy z sześcioma gminami: od północy z Gminami Małdyty i Morąg, od wschodu z Gminą Łukta, od strony południowo – wschodniej z Gminą Ostróda, od południowo – zachodniej z Gminą Iława, zaś od zachodu z Gminą Zalewo. Miłomłyn położony jest na trasie Kanału Elbląskiego, który ma charakter unikatowy w skali światowej. Jest to niesamowicie duży atut dla Gminy Miłomłyn, pozwalający na reklamę i przyciąganie turystów na teren Gminy. Geograficznie przeważająca część Gminy Miłomłyn położona jest we wschodniej części Pojezierza Iławskiego, a pozostała jej część (południowo-wschodnia) na Pojezierzu Chełmińsko – Dobrzyńskim.

Administracyjnie należy do podregionu elbląskiego Województwa Warmińsko – Mazurskiego. Gmina Miłomłyn obejmuje miasto Miłomłyn i 13 sołectw, w tym 30 miejscowości wiejskich.

Położenie geograficzno – przestrzenne Gminy Miłomłyn cechuje:

- centralne położenie miasta Miłomłyn względem obszaru Gminy Miłomłyn;
- bliskie sąsiedztwo z miastem powiatowym Ostróda (12 km);
- bliskość dużych miast: Elbląga (63 km), Olsztyna (54 km), Iławy (44 km) i Morąga (29 km);
- bardzo korzystne powiązanie Gminy z drogą krajową nr S 7. Odległość do Gdańska wynosi 123 km, a do Warszawy 220 km.

Powierzchnia Gminy Miłomłyn wynosi 16.091 ha, co stanowi 9,12% obszaru Powiatu Ostródzkiego, w tym:

- użytki rolne – 40,13%,
- lasy – 40,84%,
- akweny wodne – 10,74%,
- pozostałe grunty – 8,17%.

Gmina Miłomłyn obejmuje miasto Miłomłyn i 13 sołectw, w tym 30 miejscowości wiejskich. Wśród miejscowości wiejskich znajduje się:

- 14 wsi: Bagieńsko, Boguszewo, Bynowo, Dębinka, Ligi, Liksajny, Liwa, Majdany Wielkie, Malinnik, Tarda, Wielimowo, Winiec, Wólka Majdańska, Zalewo;
- 8 osad: Faltyjanki, Glimy, Kukła, Lubień, Majdany Małe, Piławki, Skarpa, Ziemaki;
- 3 kolonie: Gil Mały, Gil Wielki, Ostrów Wielki;
- 3 miejscowości popegerowskie: Kamieńczyk, Karnity, Rogowo;
- 1 leśniczówka: Zatoka Leśna.

III. Diagnoza problemów społecznych.

Politykę społeczną należy rozumieć jako zespół wzajemnie powiązanych działań administracji publicznej oraz partnerów społecznych i gospodarczych, podejmowanych i realizowanych w zakresie zatrudnienia, zabezpieczenia społecznego, edukacji, zdrowia i mieszkalnictwa.

1. Demografia.

Strukturę mieszkańców Gminy Miłomłyn przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1. Struktura mieszkańców ze względu na płeć i wiek w latach 2015 – 2017.

WYSZCZEGÓLNIENIE				
		Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017
MIESZKAŃCY (w osobach)				
Ogółem	1	5 042	5 030	5 033
KOBIETY				
Ogółem	2	2 502	2 493	2 483
Wiek 0-17	3	439	432	427
Wiek 18-59	4	1 479	1 453	1 447
Wiek 60 lat i więcej	5	584	608	609
MĘŻCZYŹNI				
Ogółem	6	2 540	2 537	2 550
Wiek 0-17	7	517	526	534

Źródło: Opracowanie własne na podstawie oceny zasobów pomocy społecznej.

Według wskazanej powyżej tabeli można zauważyć, że ludność, w okresie ostatnich lat utrzymuje się względnie na tym samym poziomie.

2. Pomoc społeczna.

Zadania z zakresu pomocy społecznej na rzecz mieszkańców Gminy Miłomłyn realizuje Miejsko – Gminny ośrodek Pomocy Społecznej w Miłomłynie. Utworzony został na podstawie Zarządzenia r 1 Naczelnika Gminy Miłomłyn z dnia 28 lutego 1990 roku w sprawie utworzenia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Miłomłynie. Obecny model pomocy społecznej ukształtowała ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Według ustawy – pomoc społeczna jest to instytucja polityki społecznej państwa, mająca na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Pomoc społeczna organizują organy administracji rządowej i samorządowej, współpracując w tym zakresie, na zasadzie partnerstwa, z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, Kościołem Katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi. Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Zadaniem pomocy społecznej jest także przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu poprzez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia oraz integracji ze środowiskiem lokalnym osób i rodzin.

2.1. Zasiłki z pomocy społecznej.

Tabela 2. Dane o korzystających z pomocy i wsparcia w latach 2015 – 2017.

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017
ŚWIADCZENIA PIENIĘŻNE Z POMOCY SPOŁECZNEJ				
ZASIŁEK STAŁY				
Liczba osób	1	89	83	81
Liczba świadczeń	2	899	876	831
Kwota świadczeń w złotych	3	426 801	462 033	444 802
ZASIŁEK OKRESOWY				
Liczba osób	4	300	203	149
Liczba świadczeń	5	1 885	1 434	1 027
Kwota świadczeń w złotych	6	681 663	566 334	389 538
Zasiłek okresowy z tytułu bezrobocia				
Liczba osób	7	217	167	98
Liczba świadczeń	8	1 520	1 060	655
Kwota świadczeń w złotych	9	564 478	434 367	270 927
Zasiłek okresowy z tytułu długotrwałej choroby				
Liczba osób	10	6	8	10
Liczba świadczeń	11	14	27	60
Kwota świadczeń w złotych	12	2 944	6 939	18 142
Zasiłek okresowy z tytułu niepełnosprawności				
Liczba osób	13	9	7	4
Liczba świadczeń	14	45	43	26
Kwota świadczeń w złotych	15	13 221	11 227	4 804
ZASIŁEK CELOWY OGÓLEM				
Liczba osób	16	212	206	165
Kwota świadczeń w złotych	17	88 218	104 578	132 320
W tym: ZASIŁEK CELOWY w ramach programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”				
Liczba osób	18	142	150	129
Liczba świadczeń	19	651	607	812
Kwota świadczeń w złotych	20	57 602	67 070	92 320
POSILEK – świadczenie przyznane w ramach programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”				
Liczba osób	21	288	304	242
Liczba świadczeń	22	49 258	43 892	39 564
Kwota świadczeń w złotych	23	155 118	151 336	137 680
W TYM: DLA DZIECI				
Liczba osób	24	279	278	217
Liczba świadczeń	25	46 697	38 574	34 599

Źródło: Opracowanie własne M-GOPS w Miłomylynie na podstawie danych oceny zasobów pomocy społecznej.

Analizując wykres zauważyć można, że liczba osób objętych pomocą społeczną od 2015 r. wykazuje tendencję malejącą, co świadczyć może o stopniowej poprawie warunków życia spowodowanej m.in. zwiększonym zatrudnieniem oraz większą dostępnością miejsc pracy i stale podwyższającą się najniższą pensją krajową przy braku podnoszenia kryterium dochodowego uprawniającego do otrzymania wsparcia finansowego. Istotna jest też zmiana przepisów w zakresie pomocy społecznej. Właśnie ustawa o pomocy społecznej z 2004 r. zwróciła większą uwagę na pomoc w formie pracy socjalnej czy kontraktu socjalnego. Grupa osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej jest zróżnicowana w zakresie problemów występujących w rodzinach określanych mianem dysfunkcji: maleje liczba osób bezrobotnych korzystających z pomocy finansowej oraz osób z niepełnosprawnością natomiast nieznacznie wzrasta liczba osób z długotrwałą chorobą. Maleje również liczba dzieci korzystających z posiłków w szkole opłacanych przez MGOPS Miłomłyn.

Przedstawione dane wskazują, że gospodarstwa domowe nadal są narażone na ryzyko występowania trudności życiowych, których nie są w stanie pokonać samodzielnie. Rodzaj, forma i rozmiary świadczeń pomocy społecznej powinny być odpowiednie do okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy, ale powinny też odpowiadać celom i mieścić się w możliwościach organu świadczącego pomoc. Osoby i rodziny korzystające z pomocy społecznej są zobowiązane do współdziałania w rozwiązywaniu ich trudnych sytuacji życiowych. Trudna sytuacja życiowa to w szczególności zaistnienie przynajmniej jednego z następujących problemów czy dysfunkcji:

- ubóstwo – rozumiane jako zjawisko społeczne polegające na braku dostatecznych środków materialnych dla zaspokojenia potrzeb życiowych jednostki lub rodziny. Jest to pojęcie o charakterze bardzo względnym, bowiem co dla jednych jest ubóstwem, dla drugich może uchodzić za dostatek. Ustawa precyzuje to pojęcie poprzez określenie, w art. 8 tzw. kryterium dochodowego. Wyróżnia przy tym kryterium dochodowe osoby samotnie gospodarujące i kryterium dochodowe na osobę w rodzinie;
- sieroctwo – to stan, w którym dziecko pozbawione jest rodziców, przy czym, gdy oboje rodzice nie żyją – dziecko jest sierotą, gdy jedno – półsierotą;
- bezdomność – osoba bezdomna to osoba niezamieszkująca w lokalu mieszkalnym, w rozumieniu przepisów o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i nie zameldowana na pobyt stały, w rozumieniu przepisów o ewidencji ludności i dowodach osobistych, a także osobę niezamieszkującą w lokalu mieszkalnym i zameldowaną na pobyt stały w lokalu, w którym nie ma możliwości zamieszkania;
- bezrobocie – dla potrzeb pomocy społecznej definicję bezrobocia przyjmuje się zgodnie z ustawą

o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy przyjmując, że osoba bezrobotna jest to osoba niezatrudniona i niewykonująca innej pracy zarobkowej, zdolna i gotowa do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy bądź, co najmniej w połowie wymiaru w przypadku niepełnosprawnych, nieucząca się w systemie dziennym, zarejestrowana w urzędzie pracy, jeżeli ukończyła 18 lat, lecz nie ukończyła 60 lat w przypadku kobiety i 65 lat w przypadku mężczyzny, nie nabyła prawa do emerytury lub renty i jej nie pobiera, nie prowadzi działalności gospodarczej, nie jest tymczasowo aresztowana lub nie odbywa kary pozbawienia wolności, nie uzyskuje miesięcznie dochodu w wysokości przekraczającej połowę najniższego wynagrodzenia, a także nie pobiera w ramach świadczeń pomocy społecznej zasiłku stałego;

- niepełnosprawność – kwestie niepełnosprawności reguluje ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych zgodnie, z którą osoba niepełnosprawna to taka osoba, której niepełnosprawność została potwierdzona orzeczeniem o zakwalifikowaniu przez organy orzekające do jednego z trzech stopni niepełnosprawności (znacznego, umiarkowanego lub lekkiego) albo o całkowitej niezdolności do pracy na podstawie odrębnych przepisów o niepełnosprawności, wydanym przed ukończeniem 16. roku życia;

- długotrwała lub ciężka choroba – chorobę należy definiować jako stan, który aktualnie albo potencjalnie przeszkadza w prawidłowym funkcjonowaniu człowieka;

- przemoc w rodzinie – należy przez to rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób najbliższych, także innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą,

- potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi – zakaz handlu ludźmi wynika z wielu konwencji międzynarodowych, których Rzeczpospolita Polska jest sygnatariuszem;

- potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności – oznacza objęcie pomocą społeczną kobiet w ciąży i rodzin wychowujących dzieci. Rodzina wielodzietna to rodzina, w której skład wchodzi troje i więcej dzieci;

- bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych;

- rodzina niepełna to rodzina pozbawiona ojca lub matki, często w tych rodzinach występuje bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, co powoduje konieczność udzielania pomocy;

- trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status

uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy;

- trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego – osoby skazane na karę pozbawienia wolności mogą mieć trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego, spowodowane to może być zerwaniem więzi społecznych i rodzinnych, zaniku umiejętności życia w społeczności lokalnej;

- alkoholizm lub narkomania – alkoholizm to okresowe spożywanie alkoholu wynikające z chęci doznania jego działania psychicznego, a także w celu uniknięcia nieprzyjemnego uczucia związanego z zaprzestaniem jego spożywania, natomiast narkomania jest stanem zatrucia okresowego lub chronicznego spowodowanym powtarzającym się przyjmowaniem narkotyków w postaci naturalnej lub syntetycznej;

- zdarzenie losowe i sytuacja kryzysowa – mianem zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej określa się zdarzenie niezależne od woli człowieka. Natomiast sytuacja kryzysowa rozumiana jest jako sytuacja, w której istnieje zagrożenie naruszenia określonych dóbr osobistych, materialnych, zdrowia i życia ludzi, z której to sytuacji trudne jest znalezienie rozwiązania przy użyciu normalnych środków;

- klęska żywiołowa lub ekologiczna – klęska żywiołowa to zdarzenie losowe, zagrażające bezpieczeństwu życia lub mienia większej liczby osób (np. pożar, powódź), klęska ekologiczna to trwałe uszkodzenie lub zniszczenie dużego obszaru środowiska przyrodniczego, wpływające negatywnie na zdrowie bądź życie ludzi.

Powyższe dysfunkcje i kryteria decydują o strukturze osób korzystających z pomocy społecznej wskazując jednocześnie grupy, które wymagają różnego rodzaju wsparcia i pomocy. Czynniki, które stanowią ryzyko marginalizacji lub dowód wykluczenia społecznego są obszary problemowe, zdiagnozowane w rodzinach korzystających z pomocy społecznej. Obszary te wpływają destrukcyjnie na funkcjonowanie rodziny. Populacja rodzin, korzystających z pomocy społecznej jest zróżnicowana. Różnorodność dotyczy zarówno struktury wiekowej beneficjentów, liczebności gospodarstw domowych, typów rodzin, także obszarów problemowych, określanych mianem dysfunkcji rodziny.

Tabela 3. Struktura rodzin, którym przyznano pomoc według powodów przyznania pomocy w latach 2013 – 2017 w ujęciu procentowym.

Rok	2013	2014	2015	2016	2017	
Ubóstwo (%)	1	4	7	11	17	15
Bezrobocie (%)	2	64	62	56	52	41
Niepełnosprawność (%)	3	15	15	16	18	22
Długotrwała lub ciężka choroba (%)	4	22	22	20	20	22
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gosp. domowego (%)	5	17	15	15	14	15
Alkoholizm (%)	6	0	0	0	0	0
Narkomania (%)	7	0	0	0	0	0
Potrzeba ochrony macierzyństwa (%)	8	9	7	7	11	13

Źródło: Opracowanie własne M-GOPS w Miłomylynie na podstawie oceny zasobów pomocy społecznej.

Jak wynika z przedstawionej tabeli największą grupą świadczeniobiorców odczuwa problem bezrobocia, następną grupą to osoby, gdzie występuje długotrwała lub ciężka choroba oraz niepełnosprawność a także ubóstwo i problemy opiekuńczo - wychowawczymi, przy czym często są to rodziny wielodzietne i niepełne.

Zadania pomocy społecznej polegają w szczególności na przyznawaniu i wypłacaniu przewidzianych ustawą świadczeń, realizowaniu pracy socjalnej, prowadzeniu i rozwijaniu infrastruktury socjalnej, analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia pomocy społecznej, realizacji zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych, rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb. Zadania z zakresu pomocy społecznej przypisane Gminie ustawowo są zadaniami zleconymi lub zadaniami własnymi.

2.2 Świadczenia rodzinne.

Odrębnym systemem od świadczeń z pomocy społecznej jest system świadczeń rodzinnych. W skład świadczeń rodzinnych wchodzi: zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego, jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka (tzw. becikowe), świadczenia opiekuńcze (zasiłek pielęgnacyjny, świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy oraz zasiłek dla opiekuna).

1. Zasiłek rodzinny wraz z dodatkami jest pierwszym i podstawowym świadczeniem rodzinnym. Prawo do tego świadczenia uzależnione jest od spełnienia kryterium dochodowego.

Do zasiłku rodzinnego przysługują dodatki z tytułu:

- urodzenia dziecka,
- opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego,
- samotnego wychowywania dziecka,
- wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej,
- kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego,
- rozpoczęcia roku szkolnego,
- podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania.

2. Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka tzw. „becikowe” – świadczenie przysługuje z tytułu urodzenia się żywego dziecka. Od stycznia 2013r. prawo do tego świadczenia uzależnione jest od spełnienia kryterium dochodowego oraz od wymogu pozostawania przez matkę dziecka pod opieką medyczną. Fakt ten należy potwierdzić stosownym zaświadczeniem. Świadczenie przysługuje w kwocie 1 000,00 zł jednorazowo.

ŚWIADCZENIA OPIEKUŃCZE

1. Zasiłek pielęgnacyjny przyznaje się w celu częściowego pokrycia wydatków wynikających z konieczności zapewnienia opieki i pomocy innej osoby w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji. Zasiłek pielęgnacyjny przysługuje: niepełnosprawnemu dziecku, osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia, jeżeli legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności, osobie, która ukończyła 75 lat. Zasiłek pielęgnacyjny przysługuje także osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21 roku życia. Brak kryterium dochodowego.

2. Specjalny zasiłek opiekuńczy – przysługuje osobom, na których zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy ciąży obowiązek alimentacyjny, a także małżonkom, jeżeli: nie podejmują zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej lub rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej – w celu sprawowania stałej opieki nad osobą legitymującą

się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

3. Świadczenie pielęgnacyjne z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej przysługuje: matce albo ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka, osobie będącej rodziną zastępczą spokrewnioną w rozumieniu ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, innym osobom, na których zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy ciąży obowiązek alimentacyjny, z wyjątkiem osób o znacznym stopniu niepełnosprawności – jeżeli nie podejmują lub rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczenie o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji. Brak kryterium dochodowego.

Poniżej przedstawiono zestawienie świadczeń rodzinnych oraz zasiłków rodzinnych w rozbiciu na typ świadczenia oraz liczbę świadczeń a także kwoty świadczeń w latach 2015 – 2017.

Tabela 4 .Wydatki na zasiłki rodzinne wraz z dodatkami do zasiłku rodzinnego.

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017
ZASIŁKI RODZINNE I DODATKI DO ZASIŁKÓW RODZINNYCH				
Liczba rodzin	1	228	246	251
Kwota świadczeń w złotych	2	878 643	1 011 335	1 032 484
JEDNORAZOWY DODATEK Z TYTUŁU URODZENIA SIĘ DZIECKA (ujmowany w pozycji „zasiłki rodzinne i dodatki”)				
Liczba świadczeń	3	17	25	24
Kwota świadczeń w złotych	4	17 000	25 000	24 000
JEDNORAZOWA ZAPOMOGA Z TYTUŁU URODZENIA SIĘ DZIECKA				
Liczba świadczeń	5	30	39	45
Kwota świadczeń w złotych	6	30 000	39 000	45 000
ŚWIADCZENIA OPIEKUŃCZE				
ŚWIADCZENIE PIELEGNACYJNE				
Liczba świadczeń	7	455	402	388
Kwota świadczeń w złotych	8	543 760	520 650	545 528
ZASIŁEK PIELEGNACYJNY – ogółem				
Liczba świadczeń	9	3 013	2 824	2 546
Kwota świadczeń w złotych	10	460 989	432 072	389 538
ZASIŁEK PIELEGNACYJNY DLA NIEPEŁNOSPRAWNEGO DZIECKA				
Liczba świadczeń	11	566	477	415
Kwota świadczeń w złotych	12	86 598	72 981	63 495
ZAS. PIEL. DLA OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNEJ W WIEKU POW. 16 R. Ż. O ZNA CZNYM STOPNIU NIEPEŁNOSPRA.				
Liczba świadczeń	13	1 601	1 509	1 334
Kwota świadczeń w złotych	14	244 953	230 877	204 102
ZASIŁEK PIELEGNACYJNY DLA OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNEJ W WIEKU POWYŻEJ 16 ROKU ŻYCIA O UMIARKOWANYM STOPNIU NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI, KTÓRA POWSTAŁA PRZED UKOŃCZENIEM 21 ROKU ŻYCIA				
Liczba świadczeń	15	800	794	761
Kwota świadczeń w złotych	16	122 400	121 482	116 433
ZASIŁEK PIELEGNACYJNY DLA OSOBY, KTÓA UKOŃCZYŁA 75 LAT				
Liczba świadczeń	17	46	44	36
Kwota świadczeń w złotych	18	7 038	6 732	5 508
SPECJALNY ZASIŁEK OPIEKUŃCZY				
Liczba świadczeń	19	129	168	221
Kwota świadczeń w złotych	20	64 133	86 629	112 310
ZASIŁEK DLA OPIEKUNA				
Liczba świadczeń	21	322	298	215
Kwota świadczeń w złotych	22	197 448	154 960	112 060

Źródło: Opracowanie własne M-GOPS w Miłomylinie na podstawie oceny zasobów pomocy społecznej.

ŚWIADCZENIA OPIEKUŃCZE

1. Zasiłek pielęgnacyjny przyznaje się w celu częściowego pokrycia wydatków wynikających z konieczności zapewnienia opieki i pomocy innej osoby w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji. Zasiłek pielęgnacyjny przysługuje: niepełnosprawnemu dziecku, osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia, jeżeli legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności, osobie, która ukończyła 75 lat. Zasiłek pielęgnacyjny przysługuje także osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21 roku życia. Brak kryterium dochodowego.

2. Specjalny zasiłek opiekuńczy – przysługuje osobom, na których zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy ciąży obowiązek alimentacyjny, a także małżonkom, jeżeli: nie podejmują zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej lub rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej – w celu sprawowania stałej opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współdziałania na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

3. Świadczenie pielęgnacyjne z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej przysługuje: matce albo ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka, osobie będącej rodziną zastępczą spokrewnioną w rozumieniu ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, innym osobom, na których zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy ciąży obowiązek alimentacyjny, z wyjątkiem osób o znacznym stopniu niepełnosprawności – jeżeli nie podejmują lub rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczenie o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współdziałania na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji. Brak kryterium dochodowego.

4. Zasiłek dla opiekunów.

Od 2014r. jest realizowana ustawa o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów. Zasiłek dla opiekuna przysługuje osobie, której prawo do świadczenia pielęgnacyjnego wygasło z mocy prawa na podstawie art. 11 ust. 3 ustawy z dnia 7 grudnia 2012r. o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz niektórych innych ustaw z dniem 1 lipca 2013r. Prawo do zasiłku dla opiekuna ustalane jest na czas nieokreślony, chyba że orzeczenie o niepełnosprawności lub orzeczenie o stopniu niepełnosprawności zostało wydane na czas określony. Przy ustalaniu prawa do zasiłku dla opiekuna, organ ustalający prawo do świadczeń pielęgnacyjnych zwraca się do kierownika ośrodka pomocy społecznej o przeprowadzenie rodzinnego wywiadu środowiskowego w miejscu sprawowania opieki, w celu potwierdzenia faktu sprawowania opieki przez osobę ubiegającą się o zasiłek dla opiekuna. Aktualizacja wywiadu przeprowadzana jest co 6 miesięcy. Nie ma kryterium dochodowego.

5. Zmiana ustawy o świadczeniach rodzinnych w 2016r. wprowadzono nowe świadczenie, tj. świadczenie rodzicielskie i przysługuje ono matce (ojcu przysługuje tylko w szczególnych przypadkach), która nie pozostaje w zatrudnieniu w związku z czym nie ma prawa do zasiłku macierzyńskiego w związku z urodzeniem dziecka. Świadczenie przysługuje w kwocie 1000 zł i wypłacane jest przez okres 52 tygodni – w przypadku urodzenia jednego dziecka przy jednym porodzie, przysposobienia jednego dziecka lub objęcia opieką jednego dziecka, 65 tygodni – w przypadku urodzenia dwojga dzieci przy jednym porodzie, przysposobienia dwojga dzieci lub objęcia opieką dwojga dzieci, 67 tygodni – w przypadku urodzenia trojga dzieci przy jednym porodzie, przysposobienia trojga dzieci lub objęcia opieką trojga dzieci, 69 tygodni – w przypadku urodzenia czworga dzieci przy jednym porodzie, przysposobienia czworga dzieci lub objęcia opieką czworga dzieci, 71 tygodni – w przypadku urodzenia pięciorga i więcej dzieci przy jednym porodzie, przysposobienia pięciorga i więcej dzieci lub objęcia opieką pięciorga i więcej dzieci. Przyznanie świadczenia rodzicielskiego nie jest uzależnione od dochodu.

6. Fundusz alimentacyjny.

Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Miłomłynie realizuje również zadania ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. Ustawa ta określa zasady pomocy materialnej udzielanej przez państwo osobom, które znajdują się w trudnej sytuacji materialnej z powodu niemożności wyegzekwowania alimentów oraz zakres prowadzenia przez gminy postępowania wobec dłużników alimentacyjnych, którego celem jest poprawa ściągalności alimentów. Przyznanie świadczeń z funduszu alimentacyjnego uzależnione jest od spełnienia dwóch podstawowych

kryteriów: spełnienie kryterium dochodowego oraz potwierdzona przez Komornika Sądowego dwumiesięczna bezskuteczność prowadzonej przez niego egzekucji.

Tabela 5. Wydatki na świadczenia z funduszu alimentacyjnego w latach 2015 – 2017.

WYSZCZEGÓLNIENIE		ROK 2015	Rok 2016	Rok 2017
ŚWIADCZENIE Z FUNDUSZU ALIMENTACYJNEGO				
Liczba osób	1	61	56	51
Liczba rodzin	2	43	39	36
Kwota świadczeń w złotych	3	237 563	236 415	223 535

Źródło: Opracowanie własne M-GOPS w Miłomłynie na podstawie oceny zasobów pomocy społecznej.

7. Świadczenie wychowawcze.

W dniu 2016-04-01 weszła w życie ustawa o pomocy państwa w wychowaniu dzieci wprowadzająca świadczenie wychowawcze, tzw. 500+, którego celem jest częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowywaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych. Prawo do świadczenia wychowawczego na drugie i kolejne dziecko nie jest uzależnione od spełnienia kryterium dochodowego. W przypadku ubiegania się o przyznanie świadczenia na pierwsze dziecko należy spełnić kryterium dochodowe, które w przeliczeniu na osobę w rodzinie wynosi 800,00 zł, a w przypadku gdy członkiem rodziny jest dziecko niepełnosprawne 1200,00 zł. Wysokość świadczenia wynosi 500,00 zł na każde uprawnione dziecko.

Tabela 6. Zestawienie dotyczące świadczenia wychowawczego w latach 2016 – 2017.

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017
ŚWIADCZENIE WYCHOWAWCZE				
Liczba rodzin	1	X	361	368
Kwota świadczeń w złotych	2	X	3 802 107	3 746 220

Źródło: Opracowanie własne M-GOPS w Miłomłynie na podstawie oceny zasobów pomocy społecznej.

2.3. Wsparcie rodzin.

Asystent rodziny wykonuje obowiązki wynikające z art. 15 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych zapewnia się wsparcie, które polega w szczególności na:

- monitorowaniu sytuacji rodziny, zwrócenie uwagi na sytuacje i potrzeby dzieci, współpraca ze szkołami,
- stałe systematyczne wizyty asystenta rodziny w środowisku lokalnym rodziny,
- przeprowadzanie rozmów, motywowanie do zachowań społecznie pożądanych, wskazywanie wzorców.

Ze względu na różnorodność problemów w każdej rodzinie podejmuje się inne działania adekwatne do potrzeb.

3. Bezrobocie.

Zgodnie z definicją zawartą w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, osoba bezrobotna to osoba niezatrudniona i niewykopująca innej pracy zarobkowej, zdolna i gotowa do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy (bądź jeśli jest osoba niepełnosprawna, zdolna i gotowa do podjęcia zatrudnienia, co najmniej w połowie tego wymiaru czasu pracy), nie ucząca się w szkole, z wyjątkiem szkół dla dorosłych lub szkół wyższych w systemie niestacjonarnym, zarejestrowana we właściwym dla miejsca zameldowania powiatowym urzędzie pracy oraz poszukująca zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej. Na przełomie lat na terenie Gminy Miłomłyn odnotowuje się spadek liczby osób bezrobotnych zarejestrowanych w urzędzie pracy. Szczegółowa analiza struktury osób bezrobotnych w latach 2015 – 2017 w Gminie Miłomłyn przedstawia tabela poniżej.

Tabela 7. Struktura osób bezrobotnych w Gminie Miłomłyn w latach 2014 – 2016.

Rok 2014 2015 2016

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017
RYNEK PRACY				
Bezrobotni ogółem	1	325	282	243
Bezrobotni długotrwale ogółem	2	157	147	124
Bezrobotni ogółem z prawem do zasiłku	3	48	37	33

Źródło: Opracowanie własne M-GOPS w Miłomłynie na podstawie oceny zasobów pomocy społecznej oraz dane z Powiatowego Urzędu Pracy w Ostródzie.

Obowiązkiem samorządu gminnego jest przeciwdziałanie bezrobociu. Urząd Miasta i Gminy

Miłomłyn wraz z jednostkami organizacyjnymi przeciwdziałając bezrobociu organizuje na terenie gminy Miłomłyn:

- roboty publiczne,
- staże absolwenckie
- prace społecznie użyteczne

Wszystkie z powyższych form zatrudnienia organizowane są przez gminę w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej, organizacjach lub instytucjach statutowo zajmujących się działalnością na rzecz społeczności lokalnej.

4. Uzależnienia.

Zespół uzależnienia od alkoholu jest to choroba społeczna, której konsekwencji doświadczają członkowie rodzin osób uzależnionych oraz środowisko społeczne. W znaczeniu potocznym uzależnienie jest definiowane jako nabyta silna potrzeba wykonywania jakiejś czynności lub zażywania jakiejś substancji. Oszacowanie skali problemu uzależnienia jest trudne ze względu na znaczny odsetek osób dotkniętych problemem, które nie szukają wsparcia w instytucjach pomocowych. Zadania własne gminy w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych obejmują:

- zwiększenie dostępności i pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu,
- udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychologicznej i prawnej, w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie,
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej – w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych,
- wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych.

Dostępność profesjonalnej i efektywnej terapii warunkuje skuteczność jakichkolwiek innych działań podejmowanych na rzecz osób z problemem alkoholowym i członków ich rodzin.

W latach 2015 – 2017 podejmowano różnorodne działania mające na celu zapobieganie i zmniejszenie istniejących problemów związanych z uzależnieniem, które na terenie gminy są realizowane w ramach gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień, opracowywanego corocznie.

Realizatorami zadań wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii na terenie gminy jest Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – opiniuje akty prawne dotyczące problematyki alkoholowej na terenie miasta i gminy, podejmuje działania zmierzające do poddania się leczeniu odwykowemu osób uzależnionych od alkoholu, dokonuje kontroli punktów sprzedaży alkoholu pod kątem przestrzegania zasad i warunków korzystania z wydanej koncesji, wydaje opinie o zgodności lokalizacji punktów sprzedaży alkoholu z uchwałami Rady Miejskiej w Miłomłynie, współpracuje i opiniuje pod kątem efektywności podjętych działań przez realizatorów zadań programu.

Działalnością w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom na terenie Gminy Miłomłyn zajmują się również inne jednostki:

a) placówki oświatowe – szkoły podstawowe na terenie gminy prowadzą profilaktyczną działalność informacyjno – edukacyjną w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom wśród młodzieży i dzieci szkolnej, m. in. poprzez realizację programów profilaktycznych, a także w formie zajęć pozalekcyjnych w świetlicach;

b) Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej – prowadzi pracę socjalną z rodzinami dotkniętymi problemem alkoholowym, motywuje do podjęcia leczenia, prowadzi działania na rzecz dożywiania dzieci w wieku szkolnym pochodzących z rodzin dysfunkcyjnych, organizuje wypoczynek letni dla dzieci z rodzin patologicznych, w szczególności dotkniętych alkoholizmem, udziela pomocy finansowej osobom, które podjęły leczenie, pomocy psychospołecznej i prawnej rodzinom, w których występuje przemoc domowa;

c) Posterunek Policji w Miłomłynie – pełni funkcję ochrony przed przemocą w rodzinie, kontroluje funkcjonowanie placówek prowadzących obrót alkoholem w zakresie zgodności z obowiązującym prawem oraz uchwałami Rady Miejskiej w Miłomłynie, egzekwuje zakaz spożywania alkoholu w miejscach publicznych, prowadzi systematyczne kontrole trzeźwości kierowców, interweniuje w przypadku zakłócania porządku publicznego w związku ze spożywaniem alkoholu, prowadzi spotkania z młodzieżą szkolną w związku z problematyką uzależnień;

d) Sąd Rejonowy – V Wydział Rodzinny i Nieletnich – orzeka o obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego oraz ustanawia nadzór kuratora sądowego;

Zadania dotyczące profilaktyki uzależnień są finansowane ze środków pochodzących z opłat za wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

5. Niepełnosprawność.

W Polsce żyje ok. 5,5 miliona osób niepełnosprawnych. Polityka społeczna wobec osób niepełnosprawnych to ogół działań podmiotów publicznych i organizacji pozarządowych, mających

na celu wyrównywanie szans funkcjonowania osób niepełnosprawnych we wszystkich dziedzinach życia gospodarczego i społecznego, umożliwiających ich pełną integrację ze społeczeństwem. W ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych określono, iż do osób niepełnosprawnych należą te osoby, które trwale lub okresowo niezdolne są do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującej niezdolność do pracy, jeżeli uzyskały orzeczenie o:

- zakwalifikowaniu przez organy orzekające do jednego z trzech stopni niepełnosprawności całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy,
- niepełnosprawności osoby, która nie ukończyła 16 rok życia.

Działania na rzecz osób niepełnosprawnych są zadaniem ogólnospołecznym. Założeniem polityki społecznej wobec osób niepełnosprawnych jest dążenie do kompleksowego działania, uwzględniającego potrzeby fizyczne, psychiczne, społeczne, duchowe niepełnosprawnego obywatela i stwarzającego możliwość integracji ze społeczeństwem.

Ważnym elementem ogólnej wiedzy o problemach osób niepełnosprawnych jest rozpoznanie materialnych warunków życia w ich gospodarstwach domowych. Choć funkcjonowanie osób niepełnosprawnych jest przede wszystkim zdeterminowane rodzajem i nasileniem ograniczeń zdrowotnych, to inne wymiary ich sytuacji i możliwości życiowych są w dużej mierze określone przez poziom warunków materialnych. Wielkość i standard mieszkania, wyposażenie w przedmioty trwałego użytku oraz przystosowanie mieszkania do potrzeb niepełnosprawnych warunkuje stan zdrowia, możliwości radzenia sobie w sytuacji choroby czy kalectwa oraz możliwości domowej rehabilitacji. Sytuacja finansowa wyznacza w dużej mierze możliwość leczenia i rehabilitacji, odpłatnej opieki, zakup leków lub sprzętów ułatwiających, a często umożliwiających codzienne funkcjonowanie. Liczba osób niepełnosprawnych oraz różnorodność problemów, jakie rodzi niepełnosprawność sprawia, że grupa ta powinna zajmować szczególne miejsce w systemie pomocy społecznej w celu wyrównywania szans osób niepełnosprawnych i ich środowisku lokalnym. Jako najważniejsze problemy osób niepełnosprawnych i ich rodzin można wymienić:

- trudna sytuacja materialna rodziny, w których występuje dysfunkcja niepełnosprawności,
- zbyt wysokie koszty leków oraz ograniczone możliwości leczenia i rehabilitacji,
- częste pozostawianie przez rodzinę w środowisku bez zapewnienia należytej opieki.

Na terenie Gminy Miłomłyn funkcjonuje Środowiskowy Dom Samopomocy w Tardzie. Finansowany jest w ramach zadań zleconych z pomocy społecznej ze środków Wojewody Warmińsko – Mazurskiego, poprzez budżet miasta Miłomłyn. Środowiskowy Dom Samopomocy w Tardzie to dzienny ośrodek wsparcia dla osób przewlekłe psychicznie chorych, upośledzonych

umysłowo oraz wskazujących na inne przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych. Dom jest przeznaczony dla 45 osób jako placówka pobytu dziennego czynny od poniedziałku do piątku.

7. Sytuacja osób starszych.

Zmieniająca się struktura i funkcje współczesnej rodziny nie sprzyjają kształtowaniu się warunków do sprawowania opieki nad sędziwym członkiem rodziny. Coraz najczęściej osoby starsze tworzą jednoosobowe gospodarstwa domowe, a gdy osoby te mieszkają razem z dziećmi to właśnie ich świadczenia emerytalne niejednokrotnie stanowią źródło pewnego i stałego dochodu rodziny wielopokoleniowej.

W powszechnej opinii starość postrzegana jest jako okres całkowitej degradacji, izolacji, samotności, braku uczucia i życzliwości, niedołęstwa, odczuwalnych dolegliwości somatycznych, postępującego uzależnienia od otoczenia, beznadziejnego i ponurego czekania na śmierć. Najczęściej sygnalizowanym przez te osoby problemem jest pogarszający się stan zdrowia, niepełnosprawność oraz trudna sytuacja materialna. Wpływ na niekorzystny stan zdrowia Polaków mają trudne warunki życia, niedociągnięcia w zakresie opieki zdrowotnej, warunki środowiskowe, a także brak dbałości o własne zdrowie.

W ramach pomocy środowiskowej osobom samotnym, starszym, niepełnosprawnym, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy innych osób, a były jej pozbawione, Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Miłomłynie organizuje usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania osób potrzebujących wsparcia w zakresie:

- zapewnienia opieki pielęgnacyjnej i higienicznej osobom starszym,
- pomoc w zaspokajaniu podstawowych potrzeb dnia codziennego, tj. pomoc w przygotowaniu posiłków, sprzątanie mieszkania, zakupy artykułów spożywczych, pomoc w kontaktach z lekarzem rodzinnym – umawianie wizyt, wykupowanie leków,
- pomoc w załatwianiu spraw urzędowych,
- monitorowanie funkcjonowania podopiecznych w środowisku wraz z pracownikami socjalnymi.

Usługi świadczone przez opiekunki przyczyniają się do utrzymania odpowiedniego poziomu życia osób starszych, które w codziennym życiu doświadczają ograniczeń w zaspokajaniu podstawowych i niezbędnych potrzeb w miejscu zamieszkania, a poprzez to w dłuższej perspektywie przyczyniają się do opóźnienia momentu umieszczenia w placówkach całodobowej opieki. Postępujący proces starzenia się populacji, zwiększający się udział osób starszych w społeczeństwie, w tym osób wymagających wsparcia oraz niewysoki status ekonomiczny seniorów, w szczególności osób samotnych to czynniki, które powodują, że usługi opiekuńcze świadczone w miejscu zamieszkania ze strony gminy to forma usług społecznych o coraz większym zasięgu. Wsparcie świadczone

w miejscu zamieszkania osób starszych nie zawsze okazuje się wystarczające i wymagane jest zapewnienie całodobowej opieki w postaci umieszczenia w domu pomocy społecznej.

Tabela 8. Liczba osób przebywających w domach pomocy społecznej i odpłatność w latach 2015 – 2017

ODPŁATNOŚĆ GMINY ZA POBYT W DOMU POMOCY SPOŁECZNEJ				
Liczba osób	56	7	7	8
Liczba świadczeń	57	74	69	85
Kwota świadczeń w złotych	58	173 466	157 698	180 543

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z oceny zasobów pomocy społecznej.

Analizując powyższą tabelę można stwierdzić tendencję wzrostową tak liczby osób kierowanych do domów pomocy społecznej jak i kosztów opłat za pobyt mieszkańca. Gmina kieruje do placówki jedynie osoby w przypadku których brak jest możliwości zapewnienia całodobowych usług w miejscu zamieszkania i nie ma wsparcia ze strony rodziny.

7. Edukacja.

Oświata i wychowanie ma ogromny wpływ na kształtowanie się infrastruktury społecznej. Aktualnie na terenie gminy Miłomłyn funkcjonują 3 szkoły podstawowe (Miłomłyn, Liwa, Bynowo).

Tabela 9. Liczba uczniów w placówkach oświatowych w latach 2015 – 2017.

L.p.	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017
S.P. Miłomłyn	350	317	393
S.P. Liwa	57	63	52
S.P. Bynowo	49	40	33
Gimnazjum Miłomłyn	128	127	64

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji z placówek oświatowych

Młodzież szkolna ma możliwość korzystania ze wsparcia finansowego w formie stypendiów.
Tabela 10. Pomoc stypendialna przyznawana dzieciom i młodzieży w latach 2015 – 2017.

STYPENDIA SOCJALNE DLA UCZNIÓW I ZASIŁKI SZKOLNE				
Liczba osób	1	218	247	209
Kwota świadczeń w złotych	2	159 195	160 754	160 395

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z oceny zasobów pomocy społecznej.

IV. Analiza SWOT.

Analiza SWOT jest podstawą do zdiagnozowania i sformułowania podstawowych problemów i zagadnień strategicznych. Jest skuteczną metodą identyfikacji słabych i silnych stron organizacji oraz badania szans i zagrożeń, jakie stoją przed polityką społeczną gminy.

Analiza SWOT zawiera określenie czterech grup czynników:

- „mocnych stron” – uwarunkowań wewnętrznych, które stanowią silne strony polityki społecznej i które należy wykorzystać sprzyjąc będą jej wzmocnieniu;
- „słabych stron” – uwarunkowań wewnętrznych, które stanowią słabe strony polityki społecznej i które niewyeliminowane będą ją osłabiać;
- „szans” – uwarunkowań zewnętrznych, które nie są bezpośrednio zależne od zachowania społeczności gminy, ale mogą być traktowane jako szanse i przy odpowiednio podjętych działaniach, wykorzystane jako czynniki sprzyjające rozwiązywaniu problemów społecznych;
- „zagrożeń” – uwarunkowań zewnętrznych, które także nie są bezpośrednio zależne od zachowania społeczności gminy, ale które mogą stanowić zagrożenie dla rozwiązywania problemów społecznych.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
- dobrze zdiagnozowane problemy społeczności lokalnej - działalność instytucji pracujących na rzecz osób potrzebujących, - dostępność do bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego, realizowanego przez jednostki publiczne i organizacje samorządowe, - wykwalifikowana i kompetentna, stale doskonaląca swoje umiejętności kadra pomocy społecznej, - dobre rozeznanie środowiska lokalnego przez pracowników służb pomocy społecznej, pedagogów szkolnych, policjantów - otwartość samorządu gminnego na współpracę ze środowiskiem lokalnym, - ogólnie dostępna oferta pomocy i różnorodność form wsparcia w zakresie bezrobocia, uzależnień, przeciwdziałania przemocy w rodzinie i innych problemów dotyczących mieszkańców; - oferty sportowe i kulturalne oraz baza lokalowa; - dostępność gminnych obiektów sportowych; - funkcjonowanie na terenie miasta placówek ochrony zdrowia; - wdrażanie programów i projektów ukierunkowanych na rozwiązywanie problemów mieszkańców.	- niska aktywność społeczna i zawodowa mieszkańców; - niewystarczająca oferta socjalna dla rodzin; - niewystarczający system współpracy między instytucjami oraz organizacjami pozarządowymi; - mała świadomość i gotowość społeczna w zakresie wspierania rodziny i pieczy zastępczej; - istnienie szarej sfery zatrudnienia; - brak nawyków korzystania z rodzinnego poradnictwa specjalistycznego; - zbyt mała aktywność w zakresie organizacji grup wsparcia i grup samopomocowych; - niewystarczająca ilość propozycji spędzania czasu wolnego oraz socjoterapii dla młodzieży zagrożonej demoralizacją; - ograniczona liczba miejsc w przedszkolach - brak mieszkań chronionych i niewystarczająca liczba mieszkań socjalnych; - brak poradni rodzinnej; - brak asystenta rodziny
SZANSE	ZAGROŻENIA
- wzrost jakości usług świadczonych przez podmioty realizujące zadania pomocy społecznej; - regulacje prawne bardziej przyjazne rodzinie; - zmiana mentalności społecznej w kwestii postrzegania rodzin dysfunkcyjnych; - wzmocnienie współpracy pomiędzy instytucjami	- preferowanie konsumpcyjnego stylu życia; - osłabianie się funkcji opiekuńczej rodziny; - niekorzystne zjawiska demograficzne; - brak perspektyw kształcenia adekwatnego do późniejszych możliwości zatrudnienia; - niewydolność systemu wymiaru sprawiedliwości;

wspierającymi rodzinę; - funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup roboczych; - możliwość pozyskiwania środków zewnętrznych w celu przeciwdziałania marginalizacji i wykluczeniu społecznemu rodzin zagrożonych; - prospołeczna polityka państwa.	- niechęć pozyskiwania środków na realizację projektów miękkich z zakresu polityki społecznej wynikająca z trudności w ich realizacji; - brak świadomości problemu i umiejętności szukania pomocy przez rodziny dysfunkcyjne; - rosnąca ilość rodzin wieloproblemowych; - uzależnienie rodzin od pomocy społecznej oraz zjawisko tzw. „dziedziczenia biedy”; - brak dostatecznych środków finansowych na walkę z problemami społecznymi.

V. Adresaci strategii.

Zadaniem władz Gminy Miłomłyn jest zapewnienie wysokiego poziomu życia swoim mieszkańcom, a więc stworzenie możliwości i warunków do rozwoju we wszystkich dziedzinach życia. Na szczególną uwagę zasługują osoby, które z różnych przyczyn nie są w stanie samodzielnie włączyć się w działania podnoszące warunki życiowe społeczności lokalnej. Specjalistyczne wsparcie tych osób stworzy im szansę do rozwoju, a co za tym idzie przełoży się na spadek liczby osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w gminie. Zakres zadań związanych ze sferą społeczną oddziałującą na standard życia mieszkańców jest bardzo szeroki. Wizja rozwoju gminy zostanie zrealizowana poprzez działania z zakresu: pomocy społecznej, sportu, rekreacji, turystyki, edukacji, kultury i ochrony zdrowia. Zgodnie z powyższym założeniem, adresatami Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych są mieszkańcy Gminy Miłomłyn, którzy wymagają wsparcia i pomocy w odzyskaniu zdolności do samodzielnego funkcjonowania w środowisku lokalnym.

VI. Cel główny strategii.

Stworzenie warunków do umożliwienia osobom i rodzinom przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne możliwości uprawnienia, a także rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji społecznej.

VII. Cele strategiczne.

1. Wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczej.
2. Wspieranie osób starszych i niepełnosprawnych oraz ich rodzin w integracji społecznej i funkcjonowaniu w środowisko lokalnym.
3. Działania w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom, ze szczególnym uwzględnieniem sytuacji dzieci i młodzieży.

Cel strategiczny nr 1.

Wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczej.					
Cele operacyjne	Realizatorzy	Wskaźniki	Przewidywane efekty	Źródła finansowania	Termin realizacji
Wspieranie rodzin z dziećmi w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych: - prowadzenie pracy socjalnej z rodziną - wsparcie finansowe rodzin w trudnej sytuacji finansowej	- MGOPS Miłomłyn - PCPR Ostróda - Urząd Miasta i Gminy Miłomłyn	- liczba rodzin objętych pomocą - kwota udzielonych świadczeń	- poprawa funkcjonowania rodzin z dziećmi - zmniejszenie liczby dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej	- budżet gminy -środki zewnętrzne	2019 – 2023
Pomoc dzieciom z rodzin zagrożonych pozbawieniem lub ograniczeniem władzy rodzicielskiej poprzez prace asystenta rodziny: - zapewnienie warunków do działania asystenta rodziny	- MGOPS Miłomłyn - PCPR Ostróda - Urząd Miasta i Gminy Miłomłyn	liczba zatrudnionych asystentów rodziny	- poprawa funkcjonowania rodzin biologicznych - stworzenie dzieciom i ich rodzinom środowiska z prawidłowymi wzorcami funkcjonowania	- budżet gminy -środki zewnętrzne	2019 - 2023
Organizacja czasu wolnego dla dzieci i młodzieży: - organizacja wypoczynku letniego dla dzieci - organizacja zajęć pozalekcyjnych - utworzenie placówek wsparcia dziennego	- MGOPS Miłomłyn - MGOK Miłomłyn - placówki oświatowe - Urząd Miasta i Gminy Miłomłyn	-liczba placówek wsparcia dziennego -liczba dzieci korzystających z zajęć	-rozwijanie zainteresowań i pasji oraz zdobywanie nowych umiejętności -zmniejszenie zagrożeń wynikających z braku zapewnienia opieki w czasie wolnym	- budżet gminy -środki zewnętrzne	2019 - 2023

Cel strategiczny nr 2

Wspieranie osób starszych i niepełnosprawnych oraz ich rodzin w integracji społecznej i funkcjonowaniu w środowisko lokalnym.					
Cele operacyjne	Realizatorzy	Wskaźniki	Przewidywane efekty	Źródła finansowania	Termin realizacji
Wspieranie aktywności osób starszych i niepełnosprawnych poprzez zwiększenie dostępności do różnego rodzaju usług zdrowotnych, urzędowych, kulturalnych	- MGOPS Miłomłyn - MGOK Miłomłyn - PCPR Ostróda – ŚDS Tarda - Urząd Miasta i Gminy Miłomłyn	- liczba organizacji wspierających - liczba spotkań integracyjno-kulturalnych	- wyrównanie poziomu życia seniorów i osób niepełnosprawnych - integracja osób starszych i niepełnosprawnych ze społeczeństwem - pobudzenie aktywności społecznej osób starszych i niepełnosprawnych	- budżet gminy - środki zewnętrzne	2019 – 2023
Wsparcie osób starszych i ich rodzin w zapewnieniu opieki środowiskowej i pozostawienie ich w środowisko naturalnym.	- MGOPS Miłomłyn - Urząd Miasta i Gminy Miłomłyn	-liczba osób objętych pomocą środowiskowa -liczba usług zrealizowanych w domu - zmniejszenie liczby osób kierowanych do domów pomocy społecznej	- zmniejszenie liczby osób kierowanych do domów pomocy społecznej - Organizacja dziennej opieki dla osób wymagających wsparcia	- budżet gminy - środki zewnętrzne	2019 - 2023

Cel strategiczny nr 3

Działania w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom, ze szczególnym uwzględnieniem sytuacji dzieci i młodzieży.					
Cele operacyjne	Realizatorzy	Wskaźniki	Przewidywane efekty	Źródła finansowania	Termin realizacji
Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych i współuzależnionych poprzez pomoc terapeutyczną, psychologiczną, prawną, socjalną.	- MGOPS Miłomłyn - Urząd Miasta i Gminy Miłomłyn - GKRPA w Miłomłynie	- liczba udzielonych porad - liczba instytucji udzielających porad - liczba osób korzystających z porad	- poprawa sytuacji bytowej osób korzystających z pomocy - poprawa relacji rodzinnych - zwiększenie dostępności do udzielanych form pomocy i wiedzy w zakresie uzależnień	- budżet gminy - środki zewnętrzne	2019 – 2023
Prowadzenie działań edukacyjno – informacyjnych dla dzieci i młodzieży w formie prelekcji i pogadań z przedstawicielami instytucji o skutkach używania substancji psychoaktywnych.	- placówki ochrony zdrowia - GKRPA w Miłomłynie - MGOPS Miłomłyn - placówki oświatowe	- liczba zrealizowanych działań - liczba instytucji biorących udział w działaniach - liczba uczniów biorących udział w spotkaniach	zwiększenie wiedzy dzieci i młodzieży w zakresie uzależnień	- budżet gminy - środki zewnętrzne	2019 – 2023
Monitorowanie punktów sprzedaży alkoholu, w szczególności pod kątem przestrzegania zakazu sprzedaży alkoholu nieletnim.	- Policja - GKRPA w Miłomłynie	- liczba przeprowadzonych monitoringów	zmniejszenie dostępności alkoholu wśród dzieci i młodzieży.	- budżet gminy - środki zewnętrzne	2019 - 2023

VIII. Źródła finansowania działań przewidzianych do realizacji w ramach strategii.

Jednym z warunków umożliwiających realizację celów zawartych w strategii jest zapewnienie jej finansowania. Przewiduje się, że realizacja powyższych celów i działań nastąpi przy wykorzystaniu następujących źródeł finansowania:

- środki własne pochodzące z budżetu Gminy Miłomłyn,
- środki przekazane Gminie z budżetu państwa w formie dotacji,
- środki z Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej przekazywane na realizację programów i projektów,
- środki pochodzące z funduszy pomocowych Unii Europejskiej.

IX. Monitoring i ewaluacja.

Monitoring i ewaluacja realizacji strategii służy sprawdzeniu, czy planowane działania zostały zrealizowane. Postępy w realizacji będą na bieżąco monitorowane przez Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Miłomłynie. Długotrwały charakter planowania strategicznego wymaga stałego śledzenia zmian prawnych, gospodarczych, społecznych i ich uwzględniania w strategii. Ewaluacja ma na celu uzyskanie informacji czy osiągnięto zakładane rezultaty oraz czy pozwoliły one i w jakim stopniu na realizację celów strategii. Celem ewaluacji jest doskonalenie działań podejmowanych w ramach strategii. Przedstawiona Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych obejmuje teren Gminy Miłomłyn. Będą w niej uczestniczyć mieszkańcy, instytucje i organizacje. Cele i kierunki działań będą realizowane przy współpracy ze społecznością lokalną, jednostkami organizacyjnymi Urzędu Miasta i Gminy, organizacjami pozarządowymi, itp. Realizacja zadań odbywać się będzie w ciągu najbliższych lat, a ich powodzenie zależy od ściślejszej współpracy tych podmiotów oraz środków finansowych, które zostaną przeznaczone na ich urzeczywistnienie. Zapisy zawarte w Strategii będą realizowane w ramach poszczególnych działań, w zależności od posiadanych przez samorząd, i pozyskanych z zewnątrz, środków finansowych. Inne dokumenty programowe w zakresie lokalnej polityki społecznej powinny być zgodne z wytyczonymi w niniejszym dokumencie celami strategicznymi. Strategia jest dokumentem otwartym, podlegającym ewaluacji i monitoringowi.

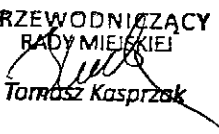
Powyższy dokument przedstawia schemat działania wszystkich uczestników życia społecznego Gminy Miłomłyn, który pozwala postrzegać naszą gminę jako zintegrowaną społeczność lokalną. Tworzy on długofalową wizję rozwiązywania problemów społecznych, a osiągnięte cele będą promować nasze miasto. Przy konstruowaniu Strategii dokonano analizy społecznej różnych zjawisk, sytuacji, przesłanek, które mogą stać się przyczyną trudnej sytuacji, w jakiej mogą znaleźć się poszczególni mieszkańcy gminy Miłomłyn.

W celu otrzymania zblizonego rzeczywistego obrazu problemów społecznych poddano analizie dane liczbowe z 2015, 2016 i 2017 roku. Analiza ta pozwala uchwycić tendencje rosnące lub malejące w poszczególnych problemach społecznych. Większość problemów z jakimi borykają się mieszkańcy Gminy Miłomłyn uznawane są za problemy społeczne, będące konsekwencjami zakłóceń organizacji życia zbiorowego. Tego przykładem jest głównie bezrobocie, ubóstwo, uzależnienia, niepełnosprawność, niezaradność życiową, starość. Pomiedzy tymi problemami zachodzi często związek przyczynowy np.: bezrobocie powoduje utratę środków utrzymania, ale również pogłębienie i nawarstwienie innych problemów, takich jak: bezradność, izolacja społeczna, uzależnienia, itp. Aby zapewnić prawidłowe funkcjonowanie człowieka istnieje potrzeba zabezpieczenia jego podstawowych potrzeb życiowych takich jak: żywność, odzież, opał, leki, itp.

Brak środków materialnych powoduje, że większość osób zgłasza się o wsparcie do pomocy społecznej, aby w tym trudnym okresie udzielona pomoc pozwoliła na faktyczne zaspokojenie podstawowych potrzeb bytowych. Celem wszystkich działań ma być zapobieganie marginalizacji osób i rodzin oraz zapewnienie wsparcia umożliwiającego samodzielne poradzenie sobie z pojawiającymi się problemami i trudnościami. Problemy społeczne mają wielowymiarowy charakter i ich rozwiązanie wymaga systemowych rozstrzygnięć, zintegrowanej współpracy instytucjonalnej, angażując sferę gospodarczą i społeczną. Należy doprowadzić do wypracowania wspólnych programów i współdziałania wszystkich podmiotów powołanych w celu rozwiązywania problemów społecznych (przedstawiciele władzy lokalnej, pomocy społecznej, oświaty, kultury, zdrowia, organizacje pozarządowe, kościelne, itp.).

PRZEWODNICZĄCY
RADY MIEJSKIEJ

Tomasz Kasprzak

UZASADNIENIE

do Uchwały Nr VI/45/2019
Rady Miejskiej w Miłomłynie
z dnia 20 lutego 2019 r.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Obowiązek jej opracowania wynika z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1508 i 1693). Przewiduje on w ramach zadań własnych gminy „opracowanie i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”.

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2019 – 2023 jest wieloletnim dokumentem programowym, który ma ogromne znaczenie dla bezpieczeństwa społecznego mieszkańców Gminy Miłomłyn, a w szczególności grup zagrożonych wykluczeniem społecznym. Przyjęcie przez samorząd Gminy Miłomłyn Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych ma istotne znaczenie dla realizacji lokalnej polityki społecznej. Strategia rozwiązywania problemów społecznych zorientowana jest na rozszerzenie i pogłębienie form pracy socjalnej, współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi zajmującymi się pomocą społeczną w gminie oraz instytucjami działającymi w szerszym obszarze polityki społecznej między innymi takimi jak: edukacja, polityka zdrowotna, bezpieczeństwo publiczne, pomoc niepełnosprawnym, zapobieganie wykluczeniu społecznemu, polityka równego statusu kobiet i mężczyzn. Działania będą kierowane głównie do środowisk, które pozostają na marginesie życia społecznego, osób wykluczonych społecznie lub zagrożonych tym zjawiskiem. Zjawiska ubóstwa rodzin, związane z bezrobociem, problemy egzystencji osób samotnych, starszych i niepełnosprawnych, niedostatek materialny rodzin, w tym wielodzietnych, uzależnienia i przemoc w rodzinie to trudne problemy społeczne, które stoją do rozwiązania przed władzami samorządowymi oraz instytucjami pomocy społecznej na poziomie lokalnym. Od skuteczności ich rozwiązywania zależy funkcjonowanie wspólnoty samorządowej, jaka stanowi Gmina. Systemowe podejście do rozwiązywania problemów rodziny powoduje, że dysfunkcje mające w niej miejsce nie są traktowane jako izolowane zjawiska dotyczące pojedynczych osób. Stąd, pomimo wielu różnych form pomocy skierowanych bezpośrednio na jednostkę, podejmuje się także prace z całą rodziną, gdyż zmiany w jej funkcjonowaniu stanowią szansę na to, że następne pokolenie nie stanie się świadczeniobiorcami pomocy społecznej. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2019 – 2023 jest dokumentem wyznaczającym główne kierunki działań mających na celu zapewnienie mieszkańcom Gminy Miłomłyn odpowiedniego poziomu życia i zabezpieczenia ich podstawowych potrzeb. Działania te będą kierowane głównie ku środowiskom, które pozostają na marginesie życia społecznego, wykluczonych społecznie lub zagrożonych tym zjawiskiem.

PRZEWODNICZĄCY
RADY MIEJSKIEJ

Tomasz Kasprzyk